

Meninger

Kontakt leder- og kommentaravdelingen
meninger@adresseavisen.no • telefon 07200
Politisk redaktør Siri Wahl-Olsen

Sagt i media

– Medisin og politikk er siamesiske tvillinger. Medisin og offentlig helse handler om leveforhold for vanlige folk. Alt i Gaza som truer den offentlige helsen henger sammen med okkupasjonen, og som lege må jeg ikke bare behandle, men se på forebygging av det jeg behandler.

MADS GILBERT svarer på spørsmål fra BBC om han ikke burde overlate politikken til andre og være mer opptatt av å behandle pasienter, ifølge aftenposten.no

Verdens- bildet

Små kjemper:

Disse nyfødte kjempepan-datrillingene ble vist frem i en kuvøse ved Chimelong dyrehage i Guangzhou i Kina søndag. Dette er fjerde gang pan-datrillinger blir født ved hjelp av kunstig inseminasjon i landet. Fødselen blir sett på som en sensasjon fordi det fødes svært få kjempepandaer.
Foto: REUTERS

Kommunereform og håndball

Kommunereformer kan skape uante effekter. Resultatet kan for eksempel være at et land blir en betydelig håndballnasjon.

Nå vil sikkert noen hevde at Norge allerede er en håndballnasjon av betydning. I alle fall på kvinnesiden. Det er uansett ikke poenget her. Poenget i den historien jeg nå skal fortelle er at det eksisterer et land (Danmark) som gjennomførte en kommunereform i 1970, som i konsekvens la grunnlaget for at Danmark ble en markant håndballnasjon både på manns- og kvinnesiden. Sammenhengen mellom en kommunereform – eller rettere, en varslet kommunereform – og framveksten av en håndballnasjon er på ingen måte selvforklarende.

I denne årsaksrekken er det en, hva vi samfunnsforskere kaller mellomliggende, variabel. Denne variabelen er behovet for lokal tilhørighet og fellesskap. Med kommunereformen i 1970 ble antall kommuner i Danmark redusert fra 1096 til 277. I de mange små bygdekommunene hadde man et sogneråd og disse fryktet at deres kommune ville bli slukt av den nye storkommunen. De så altså for seg at de ville forsvinne i den nye store sammenslåtte kommunen. Det er det ikke vanskelig å skjønne.

For min egen del er jeg lite opptatt av den varslede norske kommunereformen – det er mulig Trondheim blir slått sammen med nabokommuner, men jeg tenker vel at det er nabokommunene som vil bli en del av Trondheim, og ikke omvendt. Trondheim vil ikke bli innlemmet i Klæbu, det er Klæbu som vil bli innlemmet i Trondheim. Det har alltid ligget en

Signert

ODDVEIG STORSTAD
Seniorforsker,
Norsk senter for
bygdeforskning

Spaltister i Signert:
Karin Abraham
Torgeir Anda
Ola By Rise
Håkon Bleken
Eva Brattholm
Axel Christophersen
Baba Danyagiri
Heidi Fosslund
Johan O. Jensen
Daniel Johansen
Ørjan Greiff Johnsen
Lars Haltbrekken
Erik Haugane
Per Edgar Kokkvold
Tor Langbach
Anna Lian
Siv Limstrand
Kari Løvendahl
Mogstad
Tale Næss
Ole Robert Reitan
Gunnar Sand
Fredrik Skagen
Oddveig Storstad
Ola Svein Stugu
Kristian Tangen
Steinar Westin

nærmest naturgitt og uhåndgripelig makt i det å være stor.

Det er altså de som er små som føler at de har mest å tape på en kommunereform. Så også i Danmark i slutten av tredserne. I en utredning om idrettsanlegg i Danmark beskrives det hvordan kommunereformen i 1970 bidro til at det ble bygget et stort antall idrettshaller. Dette fordi politikerne i småkommunene fryktet at «de nye storkommuner risikerte at dræbe det lokale initiativ gjennom en ensidig fokusering på de nye kommunale hovedbyer».

Selv i geografisk lille Danmark fryktet man altså en sentralisering hvor distriktene tapte ressurskampen mot de mer sentrale områdene. De fryktet å bli usynliggjort og et mottrekk var altså å bygge opp idrettshaller som kunne fungere som lokale møteplasser.

I 1968 fikk Danmark en fritidslov som slo fast at kommunene hadde plikt til å stille «egnede offentlige lokaler til rådighed for idrætsforeningerne og at det er en kommunal forpligtelse at refundere størstedelen af foreningernes udgifter til private og selvejende faciliteter». Det var altså de nye storkommunene som fikk forpliktelsen til å drifte alle idrettshallene etter at kommunereformen var gjennomført. På den måten sikret mange lokalsamfunn seg at de i alle fall fikk noe igjen også etter at de ikke lenger var en egen selvstendig kommune.

I debatten om dagens norske kommunereform kan man ofte høre argumenter om at det ikke har noen betydning hvor rådhuset ligger. Det primære er å gi innbyggerne gode kommunale tjenester. Problemet er at det betyr mye for folk hvor rådhuset blir liggende. Eller hva den nye kommunen skal hete. Stedlig identitet betyr noe for de fleste av oss. For mange betyr det mye og nok til å velte en kommunesammenslåingsprosess.

Forsøket på å slå sammen Bjugn og Ørland er et nylig eksempel på hvor stor betydning stedlig identitet har i slike prosesser. Dette var en sammenslåing som lenge så ut til å lykkes, men det var helt til lokaliseringsspørsmålet kom opp. I stedet for å motarbeide, neglisjere eller avfeie betydningen av stedsidentitet bør aktørene bak kommunereformen prøve å forstå dette fenomenet og hensynta dets betydning. Først da har man en mulighet til å få en kommunereform som ikke skaper alt for mange sår lokalt.

oddveig.storstad
@bygdeforskning.no

«Det har alltid ligget en nærmest naturgitt og uhåndgripelig makt i det å være stor.»